

Et bæredygtigt museum

- en udviklingsplan for Museet for Varde By og Omegn 2012-2016

Indholdsfortegnelse

1. Forord	4
2. Mål	6
3. Museets rammer	7
3.1. De politiske rammer: Stat og Kommune	7
Museumsloven	7
Varde Kommunes Fritids-, idræts- og kulturpolitik	7
3.2. Samarbejdet med Ringkøbing-Skjern Museum	8
3.3. Museets organisering og økonomi	10
3.4. Museets opgaver i praksis	11
4. Status og ønsker 2012	14
4.1. Museets formidling	14
4.2. Museets magasinforhold	17
4.3. Museets forskning	18
4.4. Museets administration	19
4.5. Den økonomiske udfordring	19
 Bilag 1: Museets hovedopgaver fra 2012 til 2016	22
Forskning og museumsfagligt arbejde	22
Formidling	22
Samlingsvaretagelse	23
Administration og teknik	23
Samarbejde med andre institutioner – fordeling af opgaverne	24
 Bilag 2: Museets handleplaner fra 2012 til 2016	25
Den overordnede økonomi i projekterne	25
Handleplan 1: Blåvand Museumscenter	27
Handleplan 2: Ølgod Museumscenter	31
Handleplan 3: Nymindegab Museumscenter	34
Handleplan 4: Oksbøl Museumscenter	36
Handleplan 5: Varde Museumscenter inkl administrationsbygning	38
Handleplan 6: Magasiner	40
Handleplan 7: Prioritering af basisopgaverne	41
 Bilag 3 Mod en bæredygtig formidlingsenhed	42

I. Forord

I 2008 udarbejdede Museet for Varde By og Omegn sin første udviklingsplan. Den blev til efter ønske fra museets bestyrelse og pegede frem mod 100 års jubilæet i 2012. I 2008 stod museet overfor omfattende forandringer, hvor mange af museets udstillingssteder enten skulle grundlæggende forandres eller lukkes, mens nye muligheder for udstillingssteder bød sig til. For at få et overblik over behov og muligheder ønskede bestyrelsen denne "Masterplan". Den blev udarbejdet med hjælp af udviklingskonsulent Jørgen Nielbæk, Varde Kommune, og har vist sig at være et særdeles nyttigt værktøj i den forandringsproces, museet har været igennem. Udviklingsplanen blev godkendt af Varde Byråd i 2008, og Kultur- og Fritidsudvalget er løbende holdt underrettet om planens fremskriden.

I slutningen af 2011 var langt hovedparten af de mål, der blev formuleret i 2008 nået, og det var tid til at gå i gang med en ny udviklingsplan. For naturligvis havde nye behov for udvikling vist sig, og nye mål måtte derfor formuleres. Den foreliggende udviklingsplan, der færdiggøres i jubilæumsåret, rækker igen fire år frem, og følger i høj grad de linjer, der blev udstukket i 2008. Der arbejdes således stadig med fem formidlingscentre: Varde, Ølgod, Nymindegab, Blåvand og Oksbøl, og de historier, vi knytter til hvert center, er stort set de samme, som blev beskrevet i 2008.

Men dels er vi kommet meget længere med at konkretisere, hvad der skal ske de enkelte steder, og dels er udviklingen i det danske museumslandskab gået langt hurtigere de sidste fire år, end vi kunne forudse. Museet for Varde By og Omegn har således indledt et tæt strategisk samarbejde med Ringkøbing-Skjern Museum, hvilket kan få store konsekvenser for vores forskning, formidling, samlingsvaretagelse og administration. Og Kulturarvsstyrelsen (senere omdøbt til Kulturstyrelsen) har fra 2010 til 2012 gennemført en udredning af museerne i Danmark, med en række nye krav og anbefalinger som følge.

I korthed er realiteterne:

- At vi er nødt til kraftigt at udvide vores indsats på forskning og samlingsvaretagelse.
- At vi er nødt til kraftigt at øge vores investering i udstillinger, hvis vi skal vende udviklingen i indtjeningen.

- At begge dele skal ske uden forventning om væsentligt øgede offentlige tilskud.

Vi er med andre ord nødt til både at øge indtægten og ændre prioriteringen i brugen af vore ressourcer.

I forhold til den første udviklingsplan er de væsentligste nyheder i planen 2012-2016:

- 1: Større fokus på museets "skjulte" basisopgaver: forskning, samlingsvaretagelse og administration. Herunder prioritering af midler til disse opgaver.
- 2: En mere vidtgående og ambitiøs plan for udvikling af udstillingsstederne med det mål, at styrke egenindtjeningen.
- 3: Det strategiske samarbejde med Ringkøbing-Skjern Museum, der får betydning for både administration, forskning, samling og formidling.

Når denne nye udviklingsplan bliver langt mere vidtgående end den første, er det primært fordi udviklingen i verden omkring os er gået langt hurtigere, end vi kunne forudse, og vi derfor også må udvikle os hurtigere end vi troede. Men udviklingen, der blev sat i gang i 2008 har vist sig rigtig, og målet: Et stærkt og bæredygtigt museum er præcis det samme.

Det er baggrunden for og vejen frem til dette mål, der beskrives i den følgende plan.

God læselyst!

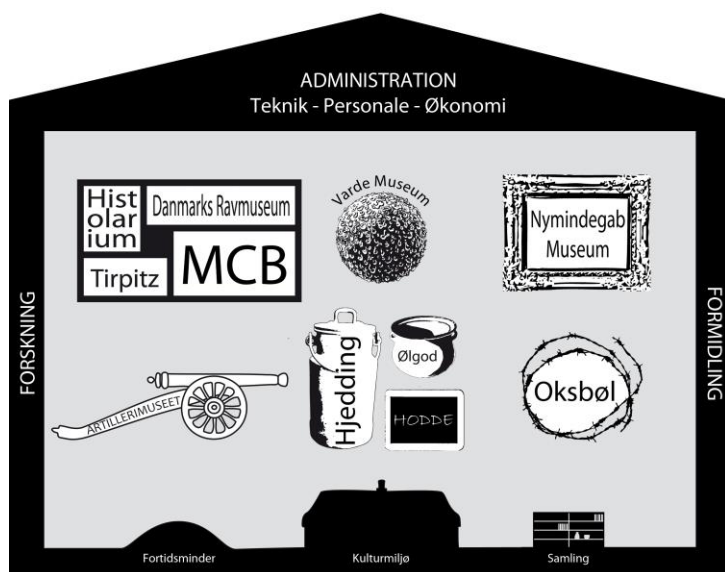
2. Mål

Målet med denne udviklingsplan er som nævnt at sikre et stærkt og bæredygtigt museum, for at vi kan leve op til egne ønsker og omverdenens krav. Mere præcist er målene at museet i 2016:

- har fordoblet indtjeningen fra udstillingsstederne - så de nødvendige ressourcer til udviklingen af udstillingerne finansieres herfra.
- har en forskningsstrategi og allokeret væsentlig flere midler til forskning end i 2012
- har styrket administrationen med de nødvendige ressourcer og kompetencer
- har koncentreret samlingen på færre adresser og er i gang med en samlingsrevision.
- har en velfungerende og bæredygtig skoletjeneste.

Det er ambitiøse mål, der vil kræver store forandringer på museet. Den ønskede store vækst i indtjeningen fra udstillingsstederne kan kun nås gennem en massiv satsning på vores største publikumspotentiale: Blåvand og planerne herfor er beskrevet i handleplan 1: Museumscenter Blåvand. Men de øvrige udstillingssteder må naturligvis også udvikles (afsnit 4.1 og handleplan 2-5). De næste tre mål for forskning, administration og samling, der primært må klares af museets basismidler, er beskrevet yderligere i afsnit 4.2-4.4 og handleplan 6 og 7.

I forenklet, grafisk form, er det museum, vi sigter mod i 2016 dette:

3. Museets rammer

Museet indgår i flere sammenhænge. Fra internationalt til kommunalt, fra kommunalt til lokalt etc.

I dette afsnit sættes der fokus på

- de politiske rammer: Kommunens politik og Statens love
- museets egne mål/samarbejdet med Ringkøbing-Skjern Museum
- museets organisering

3.1. De politiske rammer: Stat og Kommune

Museumsloven

Den overordnede ramme for museets virke er beskrevet i Museumsloven. Her er beskrevet museernes opgaver, forpligtelser og myndighed. Heraf fremgår, at museerne har pligt til at indsamle, registrere, bevare forsker i og formidle de dele af den danske natur- kulturarv, som det respektive museum har ansvaret for. For Museet for Varde By og Omegn drejer det sig om den kulturhistorie, der knytter sig til Varde Kommune, herunder kulturmiljøer og fortidsminder i landskabet. Det fremgår også, at museet har pligt til at passe på den samling, museet råder over, at stille denne til rådighed for offentligheden og at indgå i samarbejde med andre museer om den overordnede opgavevaretagelse.

Varde Kommunes Fritids-, idræts- og kulturpolitik

Varde Kommune har formuleret en politik for museumsområdet. Målene med museumsområdet er

- at sikre en fortsat indsamling, bevarelse og formidling af den kulturelle arv
- at der foregår en levende formidling af museernes samlinger baseret på aktiv deltagelse og sanseoplevelse
- at museernes udadvendte aktiviteter er målrettet alle alders- og befolkningsgrupper, herunder turister
- at der på sigt bliver oprettet en skoletjeneste
- at fastholde og udvikle den folkelige opbakning f.eks. gennem støtteforeninger
- at bevare og forsker i kulturarven.

- at formidle resultaterne og museets samlinger til såvel borgere som turister.
- at udadvendte aktiviteter er målrettet alle aldersgrupper
- at museet er en aktiv medspiller i egnens kulturliv.

FIG: Billedet ovenfra af museet forenklet, placeret i Varde kommune

3.2. Samarbejdet med Ringkøbing-Skjern Museum

I 2010 indledte Museet for Varde By og Omegn et tæt, strategisk samarbejde med Ringkøbing-Skjern Museum. Det fælles udgangspunkt var, at kommunerne Varde og Ringkøbing-Skjern ligner hinanden meget, både historisk, kulturelt og i forhold til natur, landskab og bydannelse. Endvidere er begge kommuner (og museer) meget afhængige af turismen. Vi så nogle muligheder i at markedsføre os i fællesskab overfor de turister, som er langs den jyske vestkyst, men som ikke interesserer sig for kommunegrænser. Vi så også muligheder i at samarbejde på en lang række andre områder, fra magasiner til forskning.

I det vestjyske museumssamarbejde har vi formuleret fire "supertemaer" indenfor hvilke vi vil arbejde med forskning og formidling på tværs af kommunegrænserne. Supertemaerne er:

Jernalder-Vikingetid i Vestjylland

- Jernalder-Vikingetid i Vestjylland
- Anden Verdenskrig i Vestjylland
- Vestjysk kultur - landskab og identitet
- Vestkystturisme

Vi ser alle fire supertemaer som fællesgods, og ønsker i fællesskab at udvikle dem. Men det er også klart, at vi kan have forskellige roller at spille i de enkelte temaer. Således er Ringkøbing-Skjern Museum med Bork Vikingehavn og Dejbjerg Jernalder naturligt førende på formidlingen af Jernalder-Vikingetids-temaet. Tilsvarende har Museet for Varde By og Omegn gennem en årrække satset på forskning og formidling af Anden Verdenskrig, og vil med et nyt museum ved Tirpitz-stillingen og et Danmarks Flygtningemuseum ved Flygtningelejren i Oksbøl naturligt være førende på dette supertema. Men selvfølgelig fylder Anden Verdenskrig også på Ringkøbing-Skjern Museum – ikke mindst i forbindelse med formidlingen på Vedersø Præstegård. Og selvfølgelig fylder jernalder og vikingetid også meget i forskning og formidling på Museet for Varde By og Omegn,

hvor vi i skrivende stund er engageret i forskningsprojekter omkring Lønnepigens dragt, om jernaldergravene ved Årre, om jernalderbebyggelsen i Vestjylland og om vikingerne ved Fiilsø. Det nye er, at vi vil koordinere vores arbejde på disse emner, for at løfte dem og kvalificere både forskning og formidling. På mange måder lå lignende intentioner i de gamle amtsmuseumsråd, men de har altid været svære at praktisere indenfor de "tvungne" amtsgrænser. Denne gang er samarbejdet opstået på tværs af administrative grænser, men drevet af lyst og fælles historie og mål.

Når det gælder de sidste to supertemaer, er det i højere grad "nye" emner, som vi vil opdyrke i fællesskab. Ikke at vi ikke tidligere har arbejdet med begge emner, for det har vi naturligvis. Men vi vil gerne i højere grad sætte fokus på dem og gøre det i fællesskab. Vestkystturismen er, med vores fælles afhængighed af turisterne herude, et oplagt emne at dyrke sammen. Og temaet "Vestjysk kultur – landskab og identitet" vil i høj grad bygge på den fortælling, der tager sit udspring i vestkystkulturen, i andelsbevægelsen og i livet i denne del af Verden gennem de sidste par hundrede år. Her har vi allerede en række markante og bevaringsværdige bygninger fra 1800-tallet, der indgår i vore to museer, som Hjedding Andelsmejeri, Bundsbæk Mølle, Strandgården, Abelines gård, Gåsemandens gård, Hodde Skole, Skjern Vindmølle og Hattemagerhuset. Bygninger der, såfremt de lå sammen, ville udgøre et stort, vestjysk frilandsmuseum. Nu ligger de altså i stedet alle på deres oprindelige placering i landskabet, og da dette supertema også vil inddrage menneskers brug og omformning af landskabet i et langtidsperspektiv, vil det derfor blive et væsentligt bidrag til de eksisterende og kommende nationalparker og naturparker i området.

Der arbejdes på at finde den rigtige model for dette samarbejde på tværs af kommuner og regioner. Men et muligt scenario i 2016 er, at der er etableret et "Museum Vestjylland" som en paraply over de to museer, Museet for Varde By og Omegn og Ringkøbing-Skjern Museum, hvorunder en lang række fælles projekter, initiativer og afdelinger er placeret. Af mulige fælles enheder kan nævnes: En fælles arkæologisk enhed; En fælles skoletjeneste; En fælles markedsføringsenhed; Et fælles bogholderi. Et andet scenarie kunne være en gradvis fusion.

3.3. Museets organisering og økonomi

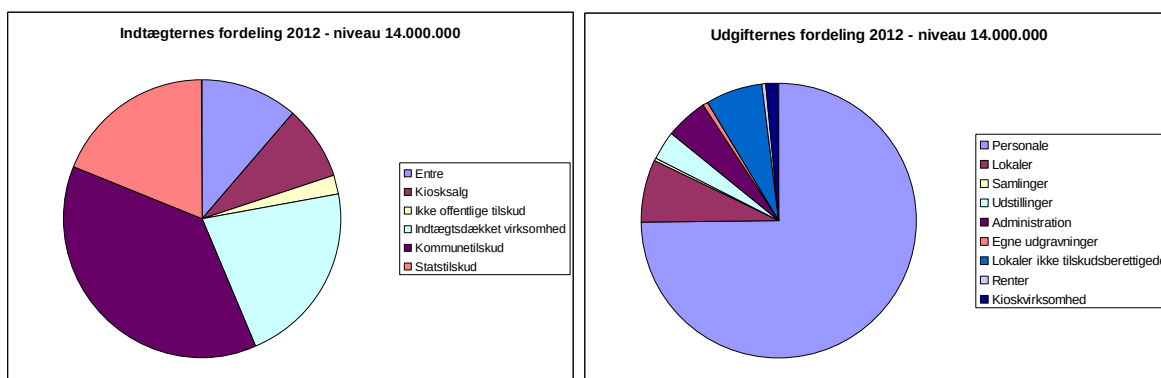
Den overordnede ledelse af museet varetages af en bestyrelse, der er bredt sammensat af lokale og kommunale repræsentanter. Bestyrelsen lægger og godkender de overordnede rammer for museets drift og udvikling

Ansvar for den daglige drift er placeret ved museumsdirektøren.

De 54 medarbejdere fordeler sig på 28 årsværk således:

- Ledelse: direktør og souschef (2 årsværk).
- Administrative medarbejdere: 2 medarbejdere til regnskab, sekretariatsfunktion, arkivering m.v. (2 årsværk)
- Museumsinspektører og projektansatte: 12 fordelt på arkæologi, nyere tid og formidling. (11 årsværk)
- Teknisk personale (vedligehold, rengøring): 10 medarbejdere (6 årsværk)
- Kustoder: 30 personer fordelt på stillinger af meget vekslende timetal (6 årsværk)
- Skoletjeneste: Foreløbig 4 personer, der også har andre opgaver (1 årsværk)

Museets budget balancerer omkring 14 mio kroner, og indtægter og udgifter fordeler sig som følger:

3.4 Museets opgaver i praksis

På figuren side 6 er skematisk vist museets arbejdsområde og opgaver: Fundamentet er vores samling, fortidsminderne i landskabet og kulturmiljøerne. Det er det, vi skal passe på, forske i og formidle til omverdenen. Herpå hviler forskningen, formidlingen og vore udstillingssteder, og som et tag over det hele er vores administration og drift.

Til fundamentet hører altså en meget stor samling af museumsgenstande, som museet har ansvaret for at passe på. Det medfører at samlingerne skal gennemgås og oplysningerne revideres, ligesom samlingerne i de kommende år rent fysisk skal flyttes fra mange små til et stort magasin.

Ligeledes findes der i Varde Kommune et meget stort antal fortidsminder, kulturmiljøer og bevaringsværdige huse, som vi er med til at forvalte bevaringen af. Det medfører et omfattende administrativt arbejde i forbindelse med lokalplaner, byggesager, jordvarmesager, vindmølleplaner o.lign., ligesom museet hvert år har ansvaret for en række udgravninger af truede fortidsminder og udarbejder kulturmiljøbeskrivelser for kommunen.

Museets forpligtelse til at forske er indskrevet i museumsloven, og er et område, der i disse år vies ekstra stor opmærksomhed fra Kulturstyrelsen. Der er således netop formuleret præcise krav til den mængde forskning, museerne fremover skal udføre indenfor det arkæologiske område, for at leve op til de kvalitetsvurderinger, Kulturstyrelsen gennemfører med jævne mellemrum. Disse kvalitetsvurderinger afgør de fremtidige statstilskud. Forskningen er dog ikke bare en forpligtelse, men også en nødvendig forudsætning for, at museet kan levere ny og vedkommende formidling til egnens borgere og turister.

Til formidlingen hører museets ti udstillingssteder, hvor vi gennem skiftende udstillinger og omvisninger formidler egnens historier til lokale borgere og turister. Museet udgiver hvert år flere bøger, ligesom museets medarbejdere holder foredrag og forelæsninger og skriver artikler til nationale og internationale tidsskrifter. De mange udstillingssteder, som er spredt udover kommunen, er en styrke i forhold til at nå ud til mange borgere og i forhold borgernes engagement i museerne. Men de kræver også mange ressourcer at holde åbne og udvikle, så derfor må der hele tiden foretages en vurdering af fordele og ulemper ved de mange udstillingssteder. Det er et centralt element i afsnit 3 og 4.

De administrative opgaver har været stærkt stigende de seneste fem år. Det gælder både i forhold til fortidsminderne i landskabet men også i forhold til basale opgaver som regnskab og

afrapportering til styrelser og ministerier. Og der er en række administrative opgaver, der har været nedprioriteret i en årrække, som nu presser sig på for at blive løst, nemlig en magasinrevision og gennemgang af hele museets samling – ikke mindst en ajour føring af de digitale registre.

Endelig er der en række opgaver, som der burde afsættes flere ressourcer til: markedsføring og pr., hjemmeside-opdateringer og fundraising; der er brug for flere ressourcer omkring teknik og rengøring, ligesom selve personaleledelsen og personaleudviklingen kræver større opmærksomhed.

Derfor bliver en væsentlig udfordring i de nærmeste år at sikre de nødvendige ressourcer både til udvikling af udstillingerne, til forskning og samlingsvaretagelse og til udvikling af de administrative opgaver. Og dermed også at foretage en hård prioritering af opgaverne i forhold til de tilgængelige ressourcer.

Med til administrationen hører en lang række forskellige opgaver. Fra besvarelse af forespørgsler fra borgere og turister, over behandling af lokalplaner, byggetilladelser og dispensationer for Varde Kommune, udarbejdelse af kulturmiljøbeskrivelser for Varde Kommune og udgravninger af truede fortidsminder til forskning i egnens historie og formidling af denne i udstillinger, bøger og foredrag til både børn og voksne, lokale borgere og turister.

Opgaver i praksis	...og deres omfang årligt
Forvaltning af fortidsminder og kulturmiljøer:	Beskrivelse af 6-8 kulturmiljøer Behandling af 20-30 lokalplaner Behandling af 500-900 byggetilladelser Behandling af 400-600 tilladelser efter natur- og planloven. Afgive 150-200 høringssvar Gennemføre 15-30 udgravninger
Forvaltning af samlingen	100.00 museumsgenstande 3.000 malerier
Formidling	10 udstillingssteder Mellem 60.000 og 100.000 besøgende

	100 omvisninger eller guidede ture 4 udgivne bøger i 2012 Desuden 4-8 artikler i andre skrifter
Forskning	P.t er museet engageret i
Administration og drift	54 medarbejder fordelt på 28 årsværk 12 adresser + magasiner, der skal drives

4. Status og ønsker 2012

4.1 Museets formidling

I jubilæumsåret 2012 er museets formidling især koncentreret ad fire spor: Udstillinger; Skoletjeneste; Bogproduktion og formidling i landskabet. De fire spor krydser hinanden på en række punkter: Udstillingerne bruges af publikum på egen hånd, men bruges også i høj grad til omvisninger og af skoletjenesten. Bogproduktionen kan knytte sig til specifikke udstillinger, ligesom guidede ture i landskabet kan knytte sig til bøgerne og til udstillinger.

Udstillinger

I 2012 råder museet over følgende udstillingssteder:

Varde Museum med udstillingerne: Otto Frello i utidigt selskab (2008); Warwik – Warwath – på sporet af Varde Bys oprindelse (2008); Liv i ler (2010); 100 år – 100 fortællinger (2012).

Artillerimuseet med udstillingen "Artilleriets historie i Danmark" (1992 med ændringer senest i 2009, 2010 og 2011).

Ølgod Museum med basisudstillingen om Ølgod og omegns historie fra oldtid til stationsby (opbygget 1979). Udstillingen er under renovering og i 2012 åbner Kulturhistorisk Eksperimentarium i en del af udstillingsområdet, ligesom foreningerne i Ølgod laver skiftende udstillinger i særudstillingslokalet her.

Hjedding Mejerimuseum med interiør fra mejeriets grundlæggelse i 1882 (indrettet som museum 1948) og plancheudstilling om mejeriets grundlæggelse og tidlige historie (1982).

Hodde skolemuseum med interiør fra cirka 1900 (indrettet til museum 1980).

Nymindesgab Museum med basisudstilling om egnens kulturhistorie, arkæologi og nymindesgabmalerne (2006) samt savmøllen (indrettet 2009-2011), Tømrerens Hus med interiør fra mellemkrigstiden (nyindrettet 2007), den nedgravede have (2006) og aktivitetsområde (første etape færdig 2012).

Nymindesgab Redningsbåds-museum med redningsbåd og udstyr som i begyndelsen af 1900-tallet (indrettet som museum 1979).

Ravmuseet i Oksbøl med basisudstilling om ravets natur- og kulturhistorie (1998 med mindre ændringer).

Blåvandshuk Egnsmuseum med basisudstilling om egnens historie fra oldtid til stationsby og særlig udstilling om 2. Verdenskrig og den store flygtningelejr ved Oksbøl 1945-49.

Tirpitz-stillingen, Blåvand med plancheudstilling om Atlantvolden (1991).

Blåvand Museum med lille udstilling om Blåvands historie (1974).

Blåvand Redningsbådmuseum med redningsbåd og udstyr fra begyndelsen af 1900-tallet (indrettet som museum 1979).

Som det fremgår, er en del af udstillingerne under ombygning. Desuden ønsker museet at flytte Ravmuseets -, Blåvand Museums og Blåvands Redningsbådmuseums samlinger til det nye Museumscenter Blåvand ved Tirpitz, hvorefter de tre nævnte bygninger ikke længere vil fungere som museumsudstillinger. Ligeledes ønsker vi at lukke Blåvandshuk Egnsmuseum for i stedet at koncentrere kræfterne i Oksbøl om at formidle historien om flygtningene bedre herude.

I udviklingsplanen fra 2008 blev det beskrevet, hvordan de dengang 14 udstillingssteder skulle samles i centre, der skulle koncentrere sig om forskellige kernehistorier. Denne udvikling ønskes fortsat og styrket i den kommende periode.

De fem centre skal tilsammen fortælle Vardeområdets historier, og vores besøgende skal have fornemmelsen af sammenhæng mellem de enkelte centre, samtidig med at hvert center naturligvis skal kunne fungere som mål for et selvstændigt besøg. I afsnit 5 er fremlagt handlingsplaner for udviklingen af de fem centre.

Skoletjeneste

I 2008 etablerede museet en egentlig skoletjeneste, der havde til formål at udvikle tilbud til skoler og daginstitutioner og at gennemføre disse tilbud. Tilbuddene blev formidlet via museets hjemmeside og folderen "Skolerne på museum – museet på skolerne", Titlen hentyder til, at museet både har tilbud til de skoler, der ønsker at benytte en af vore udstillinger og til dem, der gerne vil have en workshop eller lignende på institutionen.

De første år af skoletjenestens virke er gået med at udvikle og afprøve tilbud og i høj grad med at trænge igennem til institutionerne. Det viste sig nemlig overordentlig vanskeligt at finde en vej ind til de enkelte lærere. På nogle skoler fungerede opslagstavlen i lærerværelset godt. På andre var vejen via mails. I nogle tilfælde var det skolebibliotekaren, der var adgangen og i andre var det

faglærerne. Det seneste år er det lykkedes, at deltage i en række fagmøder på skolerne, og dermed komme i kontakt med de enkelte faglærere.

Museet er indgået i arbejdet med "Natur-Kultur-Sundhed", hvor Varde Kommune stiller resurser til rådighed for alle skoler og daginstitutioner i kommunen, så de kan "købe" sig til ydelser, der både giver viden og sundhed. Dette arbejde forventes at komme til at optage en god del af skoletjenestens arbejde de kommende tre år og samtidig være medfinansierende hertil.

Endelig er der søgt og bevilget midler hos Kulturstyrelsen til en fortsat udvikling og konsolidering af vores skoletjeneste og samtidig en samordning af skoletjenesten med Ringkøbing-Skjern Museum.

Museets skoletjeneste er således kommet gennem sin tidligste barndom, hvor museet har lagt rigtig mange resurser i at udvikle og afprøve tilbud. Det er nu vigtigt at få tilpasset skoletjenesten til et niveau, hvor vi sikrer at de nødvendige ressourcer er til rådighed for efterspørgslen.

Bogproduktion

Museet for Varde By og Omegn har en stor tradition for at udgive bøger. I perioden 1980 til 2012 udgivet mere end 40 bøger, og alene i jubulæumsåret stor museet som udgiver eller medudgiver af fire bøger, nemlig årbogen "opdatering 2011", "Filsø", "100 fortællinger fra Varde By og Omegn" og "Henne". Denne bogproduktion er en væsentlig del af museets formidling, og den ønsker vi at fortsætte i de kommende år.

Man kunne overveje, at oprette et egentlig forlag sammen med Ringkøbing-Skjern Museum for at styrke og synliggøre de mange udgivelser.

Digital formidling

Museet har gennem de sidste år opbygget en velfungerende hjemmeside, hvor "vidensdelen" langsomt fyldes op med historier fra Varde kommune. Ved siden heraf har museet opbygget en hjemmeside om de tyske flygtninge i Danmark efter 2. Verdenskrig, og de to hjemmesider vil også fremover være væsentlige formidlingsfora, der vil kræve opmærksomhed og opdatering.

Formidling i landskabet

Museet har gennem de sidste seks år styrket formidlingen i landskabet. Først i tilknytning til Nymindegab Museum, hvor en ansat kultur-natur-formidler har haft til opgave at lave guidede ture i landskabet, og hvor andre af museets medarbejdere har formidlet de mange bunkers i området

og det landskab, hvor nymindegab-malerne fandt deres inspiration. Senere – og i stigende grad – i flygtningelejren i Oksbøl, hvor museets formidling i dag et er fast tilbud til alle Varde Kommunes 8- klasser og hvor museet i samarbejde med Naturstyrelsen har lavet formidling på en nyanlagt vandrerute i flygtningelejren. Et nyt tilbud til skolerne er formidling af kulturmiljøet omkring Nørholm.

Der foregår desuden hvert eneste år en stor formidling af museets arkæologer i forbindelse med udgravningerne, hvor der arrangeres omvisninger og laves plancheudstillinger. Denne formidling forsøges nu fastholdt i mere bestandige plancher, på de nye udstykninger, hvorved den viden, der opnås ved udgravningerne videregives til de kommende beboere på steder.

Museet bidrager løbende til etablering af ny formidling i landskabet, f.eks ved skiltningen ved Varde å, ligesom museet har en væsentlig rolle i formidlingen i den kommende Naturpark Vesterhavet.

4.2 Museets magasinforhold

Fra 2008 til 2012 er museets samlinger langsomt blevet koncentreret på lidt færre adresser, så vi i dag har 2 magasiner i Ølgod (Linde Allé: malerier; Vestergade 7s loft: tekstiler fra Ølgod Museum), 1 magasin i Nr. Nebel (kælderen under kulturhuset), 2 magasiner i Oksbøl (Ravmuseet + kælderen under Blåvandshuk Egnsmuseum) og 3 magasiner i Varde (Lundvej 4: arkæologi, Artillerimuseets loft: møbler + diverse og Stålværksgrunden: Møbler; Drøgemøller-samlingen; arkæologi).

Fra sommeren 2012 koncentrerer samlingerne yderligere, når vi tager et nyt, stort magasin i brug i Oksbøl i en tidligere lagerhal. Denne bygning er lejet for en periode af 10 år, og i den periode vil det forhåbentlig blive afklaret, om vi skal bygge et nyt stort fællesmagasin i tilknytning til Konserveringscentret i Ølgod. Hertil er det meningen at stort set hele samlingen skal flyttes over en periode af cirka 2 år. På den måde vil vi kunne komme ud af de hidtidige magasiner i Ølgod, Nr. Nebel, Oksbøl og Varde – bortset fra Lundvej 4, hvor vi ønsker at opretholde et ”nærmagasin. Samlingen af magasinerne på en enkelt adresse vil både lette det daglige arbejde med samlingen og øge sikkerheden for museumsgenstandene, da klimastyrringen bliver væsentlig bedre i det nye magasin end i flere af de gamle. Og samtidig giver flytningen anledning til en revision af vores samling og en revurdering af vores registrerings og indsamlingspolitik.

Der arbejdes sideløbende med mulighederne for et nyt malerimagasin i tilknytning til Janusbygningen i Tistrup, hvor museets malerier eventuelt vil kunne indgå i sammenhæng med Vestjysk Kunstsamling, ligesom der fortsat arbejdes på et fællesmagasin i tilknytning til Konserveringscenter Vest i Ølgod.

Endelig ønsker museet som nævnt at fastholde et "nærmagasin" i tilknytning til administrationen på Lundvej 4 i Varde, både for at det daglige arbejde med samlingen ikke nødvendigvis skal foregå i Oksbøl og for at have mulighed for at have et åbent magasin og et arkæologisk værksted til formidlingsbrug.

4.3 Museets forskning

Da museet i 2010 indledte et tæt strategisk samarbejde med Ringkøbing-Skjern Museum, var et væsentligt incitament, at vi ved at lægge kræfterne sammen og løse opgaver i fællesskab, kunne frigive midler til forskning. Det er stadig håbet og målet, og der er ingen tvivl om, at samarbejdet også vil initiere ny og inspirerende forskning. Men det er også klart, at hvis forskningen for alvor skal løftes, sådan som Kulturstyrelsens nye krav lægger op til, så bliver vi nødt til at prioritere dette område langt højere, end vi hidtil har gjort, og samtidig finde yderligere resurser hertil. I samarbejdet med Ringkøbing-Skjern Museum er formuleret fire "supertemaer", indenfor hvilke vi vil arbejde med både forskning og formidling på tværs af kommunegrænsen. De fire temaer er: Jernalder-vikingetid i Vestjylland; 2. Verdenskrig i Vestjylland; Vestjysk kultur – landskab og identitet; Vestkystturisme.

Alle fire temaer har også tidligere fyldt meget på Museet for Varde By og Omegn, og i 2012 har vi forskningsprojekter omkring Lønnepigens grav; Jernaldergravene ved Årre; Jernalderbebyggelsen i Vestjylland og Vikingernes mødested ved Henne Kirkeby – alt sammen indenfor det første supertema. Omkring 2. Verdenskrig er det især de tyske flygtninge i Danmark efter krigen, der har fyldt i museets forskning, og stadig gør det. Indenfor det tredje supertema, Vestjysk kultur – landskab og identitet, forskes der pt. i landbruget på Fiilsø og skrives bog om Henne, ligesom fokus på andelsbevægelse, vestjysk skoleordning, sandflugt og klitdæmpning, stormfloder og redningsvæsen hører til her. Og endelig vil vi gerne satse mere på forskning i og formidling af turismen i Vestjylland – dens udvikling og rolle i samfundsudviklingen.

For at vi skal kunne alt dette, og for at der skal komme vægtige og læseværdige artikler og monografier ud af det, er det vigtigt at der findes midler til frikøb af museets medarbejdere. I løbet af 2012 skal der formuleres en forskningspolitik i samarbejde med Ringkøbing-Skjern Museum, og der skal arbejdes på, at der kan skaffes midler til forskning for museets medarbejdere i størrelsesordenen 1-2 årsværk/år.

4.4 Museets administration og drift

I denne sammenhæng sammenfattes under administration alle de basisopgaver, som ikke direkte vedrører forskning, formidling og samlingsvaretagelse. Det vil sige økonomi, personaleforhold, intern kommunikation, markedsføring, teknik og rengøring.

Disse opgaver varetages i dag af to museumsassistenter, seks museumsmedhjælpere, en museumsforvalter, en pedel, en souschef og en direktør.

Med de mange udstillingssteder har det længe været tydeligt, at den praktiske/tekniske bemanning har været for lille. Det vil naturligvis bedres med færre udstillingsenheder, men samtidig vil der opstå behov for nye kompetencer i form af udvikling og vedligeholdelse af digitale medier i udstillingerne, ligesom ønsket om mere hyppige forandringer i udstillingerne naturligvis vil kræve ekstra ressourcer også i form af udstillingsteknikere.

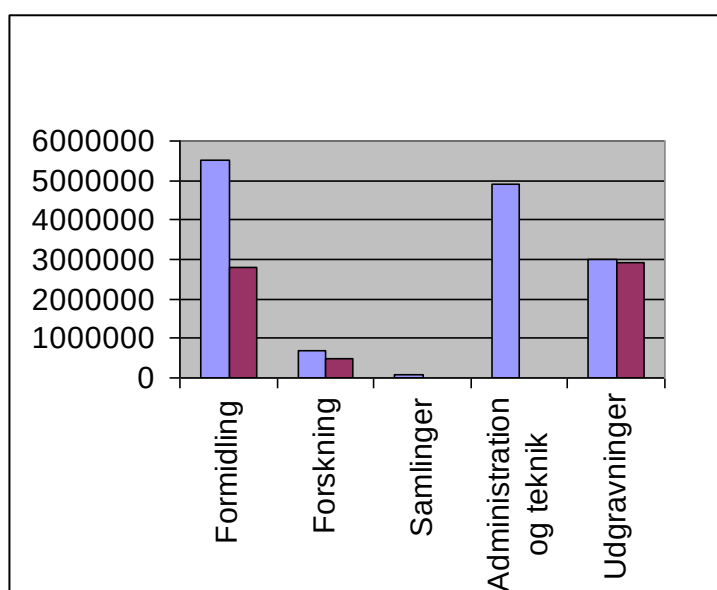
I dag varetager souschefen en række regnskabsfunktioner, ligesom direktøren varetager en række pr. og formidlingsfunktioner. For at frigøre ledelsesressourcer til strategisk udvikling og egentlig personaleledelse, er der behov for yderligere ressourcer til regnskab, markedsføring, fundraising og lignende. De ekstra midler til administration og teknik skal findes ved en omfordeling af basisbevillingerne, som beskrives nærmere nedenfor.

4.5 Den økonomiske udfordring

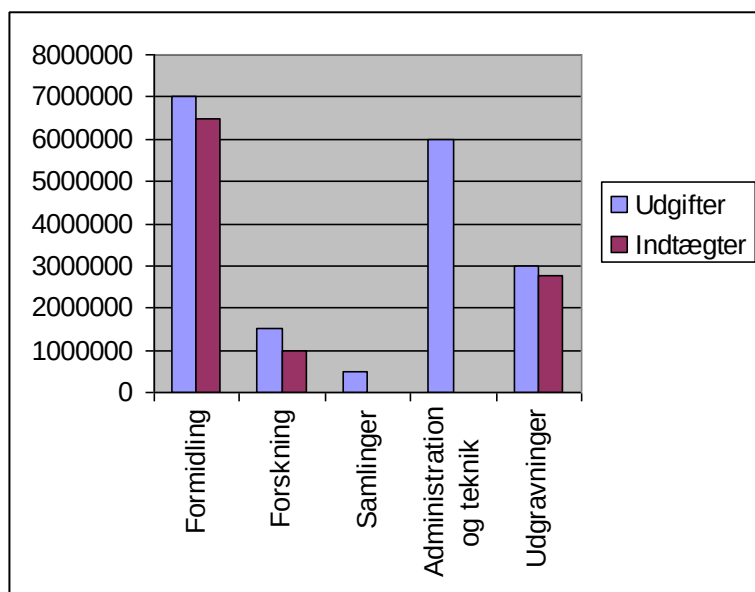
Når museet på samme tid skal styrke sine skjulte basisopgaver som forskning og administration og udvikle sin formidling, er det klart at der er brug for rigtig mange ekstra ressourcer. Og da alle disse tiltag kræver fortsatte investeringer, er det også klart at målet er at sikre bæredygtighed i museets drift, så midler til fortsat forskning, administration, samlingsvaretagelse OG formidling er sikret på langt sigt.

Modellen, der skal skitseres her, tager udgangspunkt i at gøre udstillingsstederne som helhed selvfinansierende. Det vil sige, at reducere i antallet af udstillingssteder, og give de tilbageblevne et sådant kvalitetsløft, at de vil kunne tiltrække et større publikum og dermed også en større indtægt. Ved at gøre udstillingsstederne "selvbærende" opnås den mulighed, at museets basisbevillinger fra Kommune og Stat i højere grad kan allokere til de skjulte basisopgaver, som det ellers kan være sværere at finde eksterne midler til.

På nedenstående figur er anskueliggjort hvordan museets udgifter i dag fordeler sig på hovedområderne formidling (alt vedrørende udstillinger, omvisninger, skoletjeneste mv), forskning, samlinger, administration (inkl. teknik og rengøring) og arkæologiske udgravninger. På figuren er udgifter til personale fordelt på de fem kategorier. Med blå signatur er vist udgifterne, og med rød signatur den andel heraf, der finansieres udefra og altså ikke berører museets tilskud fra stat og kommune. Som det ses, er stort set alle udgifter til forskning og arkæologiske udgravninger dækket af bevillinger udefra, mens administration og samlingsvaretagelse rent er dækket af basismidler. Overraskende er måske, at formidlingen også netto lægger beslag på meget store ressourcer fra basisbevillingen, nemlig cirka 3 mio kroner.

Til sammenligning er vist forventningerne til 2016, hvor et nybygget museum i Blåvand forhåbentlig vil betyde et væsentligt ændret forhold mellem indtægter og udgifter til museets direkte formidling. Som det ses er de forventede udgifter til formidling steget med 1 mio kr, mens de forventede indtægter herfra er steget med mere end 3 mio kr. Den øgede indtægt fra formidlingen bruges således både på mere formidling og på at kunne løse basisopgaverne bedre.

Bilag I: Museets hovedopgaver fra 2012 til 2016

Som nævnt tidligere, fyldte formidlingen og især udviklingen af udstillingsstederne meget i den første udviklingsplan fra 2008. Det gør den også i denne, alene af den grund, at det er her, de meget store investeringer kommer til at ligge i de næste år. Men selvom forskningen, bevaringen og administrationen ikke fylder så meget i omverdenens opfattelse af museet og heller ikke kan forventes at tiltrække investeringer i tocifrede millionbeløb, så er disse opgaver altafgørende i museet. Og vi må derfor prioritere dem højere både i vores interne arbejdstid og i ansøgningen af eksterne midler.

Forskning og museumsfagligt arbejde

Både for at leve op til Kulturstyrelsens krav og egne forventninger om at kunne skabe ny viden, er det nødvendigt at styrke forskningen på museet. Ambitionen er at løfte niveauet fra cirka et årsværk i 2012 stigende til mindst to og gerne tre årsværk i 2016 gennem allokering af egne midler og ved søgning af eksterne midler til forskning. Hertil kommer de arkæologiske udgravninger, der foretages som indtægtsdækket virksomhed i størrelsesordenen 3-4 årsværk.

Alt i alt forventes der i 2016 at være ansat tre personer direkte i relation til forskning, 3-4 akademikere til løsning af museumsfaglige opgaver (sagsbehandling, besvarelse af henvendelser mv) og desuden 3-4 i relation til arkæologiske udgravninger. Af alt dette tages fem årsværk af basisbevillingen mens en tilsvarende mængde er indtægtsdækket.

2012	2013	2014	2015	2016
6 inspektører 4 projektledere 1 projektansat	6 inspektører 4 projektledere 1 projektansat	6 inspektører 4 projektledere ? projektansatte	6 inspektører 4 projektledere ? projektansatte	6 inspektører 4 projektledere ? projektansatte
4 basis 7 indtægtsdækket	4 basis	5 basis	4 basis	6 basis

Formidling

Fra tre årsværk i 2012 er det målet at det direkte arbejde med formidling skal stige til fem årsværk i 2016 (1 tekniker, 2 formidlere, 2 akademikere). De ekstra ressourcer skal både bruges til ansigt-til-ansigt formidling og til løbende udvikling af udstillinger og andre formidlingstilbud.

Hertil kommer kustoder svarende til 5 årsværk fordelt på mange flere personer til den direkte kundekontakt på udstillingsstederne.

Alt i alt forventes der i 2016 at være 5 årsværk direkte knyttet til formidling, hvoraf det ene kommer fra basisbevillingen mens resten er indtægtsdækket.

2012	2013	2014	2015	2016
1 formidler 2 årsværk fordelt på inspektører og teknisk personale	½ formidler 1 årsværk fordelt	1 formidler 1 inspektør ½ årsværk fordelt	2 formidlere 1 inspektør ½ årsværk fordelt	2 formidlere 1 inspektør 1 tekniker 1 årsværk fordelt
Basis	½ årsværk basis 1 årsværk indtægtsdækket	1 basis 1 ½ indtægtsdækk	1 basis 2 ½ indtægtsdækk	1 basis 4 indtægtsdækk

Samlingsvaretagelse

I forbindelse med flytningen af museets samlinger til det nye magasin i Oksbøl er der naturligvis brug for arbejdskraft til den praktiske flytning, men det er også ønsket at foretage en revision af samlingen ved samme lejlighed, hvorfor der er brug for en del ekstra ressourcer her.

Fra et halvt årsværk i 2012 stigende til et årsværk i 2013 og derefter på det niveau, til samlingen er ført på plads.

Det ene årsværk til samlingsvaretagelsen tages fra basisbevillingen, mens der søges eksterne midler til yderligere arbejdskraft.

Administration og teknik

Som nævnt er det ønsket både at styrke det tekniske og det administrative arbejde gennem tilførsel af ekstra ressourcer og kompetencer.

Det betyder at bemanningen skal vokse fra otte årsværk fordelt på 12 personer i 2012 stigende til ti årsværk i 2016, hvoraf otte tages af basisbevillingen mens to årsværk er indtægtsdækket.

2012	2013	2014	2015	2016
Ledelse 2 årsv Bogholderi og	Ledelse 2 årsv Bogholderi og	Ledelse 2 årsv Bogholderi og	Ledelse 2 årsv Bogholderi og	Ledelse 2 årsværk Bogholderi og

sekretær: 2 årsv Teknik: 4 årsv	sekretær: 3 årsv Teknik: 4 årsv	sekretær: 3 årsv Teknik: 4 årsv	sekretær: 3 årsv Teknik: 4 årsv	sekretær 4 årsværk Teknik 5 årsværk
Bemærkninger	Visse opgaver tænkes løst sammen med Ringkøbing-Skjern Museum			

Samarbejde med andre institutioner – fordeling af opgaverne

Siden 2010 er som nævnt indledt et tæt strategisk samarbejde med Ringkøbing-Skjern Museum.

Dette arbejde der langsomt er blevet tættere og tættere, blev indledt med formuleringen af fire ”Supertemaer” for forskning og formidling. Gennem flere år har vi lavet fælles markedsføring i form af hæftet ”Levende Historie” og fælles stand på Bogmessen i København, ligesom vi museumspolitisk har fundet fodslag, og i flere tilfælde har afgivet svar og indsigelser i fællesskab. I skrivende stund arbejdes på en fælles arkæologisk enhed og etablering af en fælles skoletjeneste, ligesom det undersøges hvilke andre opgaver, der med fordel kunne løses i fællesskab.

Afsættet for samarbejdet har været at ”høste lavthængende frugter”, og forsøge at udnytte åbenlyse fordele. Hvor tæt samarbejdet mellem de to museer skal blive, er endnu ikke afklaret.

Foreløbig tages et skridt ad gangen, og det vil under alle omstændigheder være vigtigt, at den gode opbakning fra de to kommuner bevares, ligesom medarbejderne skal kunne befinde sig godt i den kommende organisation.

Bilag 2: Museets handleplaner fra 2012 til 2016

Indenfor en tidshorisont på fire år er de væsentligste planlagte ændringer:

- At styrke museets skjulte basisopgaver: Administration, forskning og samlingsvaretagelse.
- At skabe et Museumscenter Blåvand ved Tirpitz, der skal være hovedhjørnestenen i museets fremadrettede formidling.
- At styrke formidlingen ved Hjedding Mejerimuseum med en tilbygning til et kulturhistorisk eksperimentarium.
- At styrke formidlingen omkring Flygtningelejren i Oksbøl.
- At ombygge Varde Museums hovedbygning til administration og skoletjeneste
- At samle hovedparten af museets magasiner på én adresse i Oksbøl.

Dette medfører:

- En omprioritering af museets økonomi.
- En flytning af Blåvand museumssamling, Ravmuseets samling og indholdet i redningsstationen i Blåvand til det ny museumscenter ved Tirpitz.
- En lukning af Blåvandshuk Egnsmuseum.

Den overordnede økonomi i projekterne

Der er foretaget beregninger over de nært forestående forandringer og mere løse overslag over de langsigtede forandringer. De planlagte forbedringer skal primært hvile på ekstern finansiering fra fonde, erhvervsliv, turistbranchen, EU og staten.

Der er i de enkelte tilfælde vurderet, hvor det vil være mest sandsynligt, at kunne rejse støtten.

Man kan sige, at der er tale om investeringer i en opdatering af museets udstillinger, for at de også fremover skal kunne fungere som et attraktivt tilbud til kommunens borgere og turister, og for at de skal kunne trække et publikum og museets udstillinger skal samlet set være økonomisk selv bærende.

Hvis det lykkes at skaffe de nødvendige midler til en opdatering af museets udstillinger, vil det på længere sigt give museet en bedre økonomi i form af større entreindtægter og forøget kiosksalg.

Den forbedrede økonomi skal bruges til en løbende udskiftning af udstillingerne og til bedre vedligeholdelse af vore bygninger. For Varde Kommune vil attraktive museumsudstillinger være et godt tilbud til kommunens borgere, til skolerne og ikke mindst til turisterne. Turistbranchen satser på helårsturisme og kulturturisme, og efterspørger i den forbindelse tilbud, der kan bruges udenfor sommersæsonen. Her er museet en oplagt mulighed, og kan forhåbentlig være med til at sikre en fortsat positiv udvikling i kommunens turisme.

Den samlede finansieringsbehov til de 5 museumscentre og magasinerne er opgjort nedenfor. Det skal bemærkes, at udgifterne ikke er bundne på forhånd, men at aktiviteterne iværksættes, når der er opnået et finansieringsgrundlag.

Samlede udgifter 2012-2016						
Udgifter	2012	2013	2014	2015	2016	I alt
Varde: Administration ombygning	1 mio		2 mio			3 000 000
Ølgod Museumscenter	500 000		500 000			1 000 000
Nymindesgab Museumscenter	200 000		1 700 000			1 900 000
Oksbøl Museumscenter	?		?			?
Blåvand Museumscenter	2 mio		90 mio			92 000 000
Magasiner	500 000		750 000			1 250 000
Basisopgaver; forskning, samling	1 mio		4 mio			5 mio
I alt	5.200.000		98.950.000			104 mio

Heraf skønnet finansieret på forhånd 10 mio kroner. Resten søges rejst eksternt, og projekterne sættes ikke i gang før den fornødne finansiering er tilvejebragt.

Handleplan I: Blåvand Museumscenter

Museets bestyrelse har besluttet at arbejde for at skabe et nyt museumscenter i tilknytning til Tirpitz-bunkeren i Blåvand. Det allerede store besøgstal her forventes at kunne blive endnu større ved en bredere og bedre formidlet udstilling med karakter af familieattraktion.

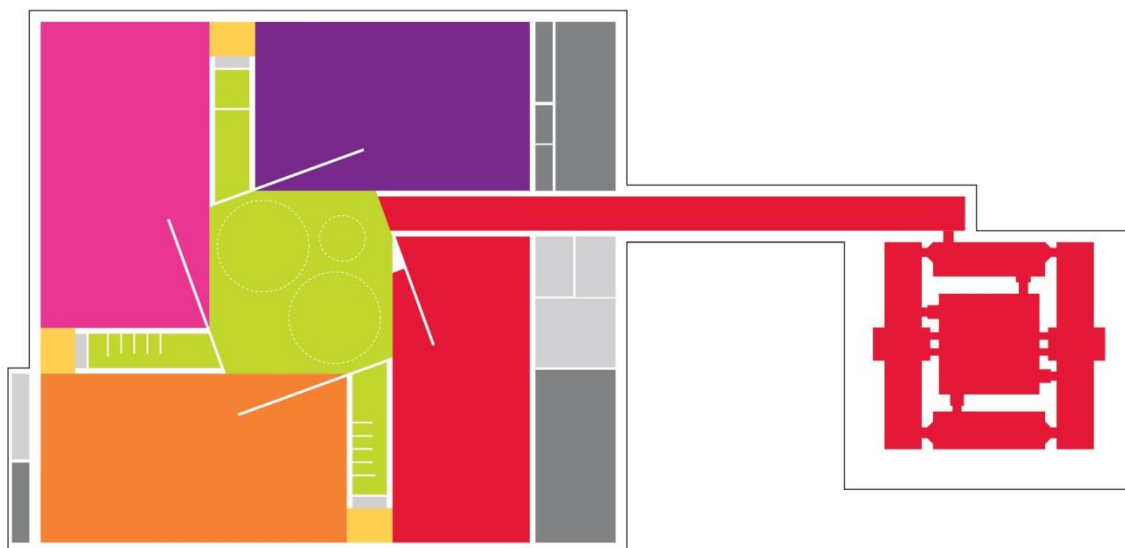
Der findes mange mindre kulturhistoriske museer i regionen, men ingen store – heller ikke i Esbjerg. De nærmeste store arkæologiske og historiske museer er i Århus og Odense. Til gengæld kommer der en halv million mennesker hvert år, for hvem Blåvand – og LEGOLand - er det eneste indtryk af Danmark. Med andre ord: et stort, regionalt museum har en berettigelse. Følgende emner kan løfte et museumscenter i Blåvand, give det regional betydning og samtidig få det til at fungere som en port til regionens øvrige udstillingssteder:

- Havet og mennesket – redningsaktioner før og efter redningsbåden – historien om fiskerne fra Blåvand, der er begravet ved Oksby gl. kirke (Fiskeri er i Esbjerg, forlis og strandning er på strandingsmuseet).
- Engen, heden og mennesket – hvordan mennesket har boet i det vestjyske landskab fra oldtid til nutid – op til de eksproprierede områder.
- Kontakten til kontinentet – området har ikke altid være "udkantsdanmark" – men Ho/Sønderside var i 1600-tallet i perioder af året en af de største handelsbyer i Danmark. Mangler fokus på skibsfart i Vadehavet – på kulturhistorie i Vadehavet generelt.
- Atlantvolden – anlæggene på strækningen fra Fanø til Hanstholm er ikke viste nogle steder. Der mangler i det hele taget fokus på selve Atlantvoldsbyggeriet og de danske arbejdere. Og der mangler fokus på de tyske soldater, der bemandede befæstningen.
- Tyske flygtninge og flygtningelejren i Oksbøl.
- Der mangler et regionalt kunstmuseum, der har fokus på kunsthistorie, og ikke primært/kun på samtidskunst (som Esbjerg og Janus)

Fra efteråret 2011 til maj 2012 har arkitektfirmaet Bjarke Ingels Group i samarbejde med museet udarbejdet et forprojekt, det anskueliggør, at det kan lade sig gøre at bygge et stort museumskompleks, der på samme tid er arkitektonisk opsigtsvækkende og integreret i det fine klitlandskab ved Blåvand.

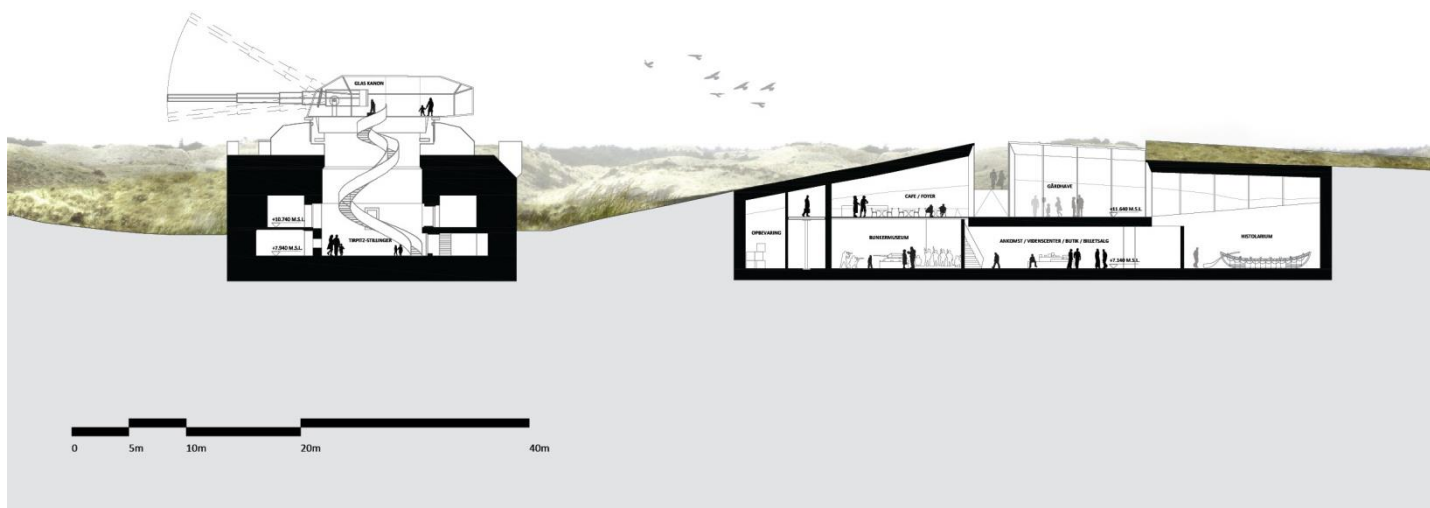
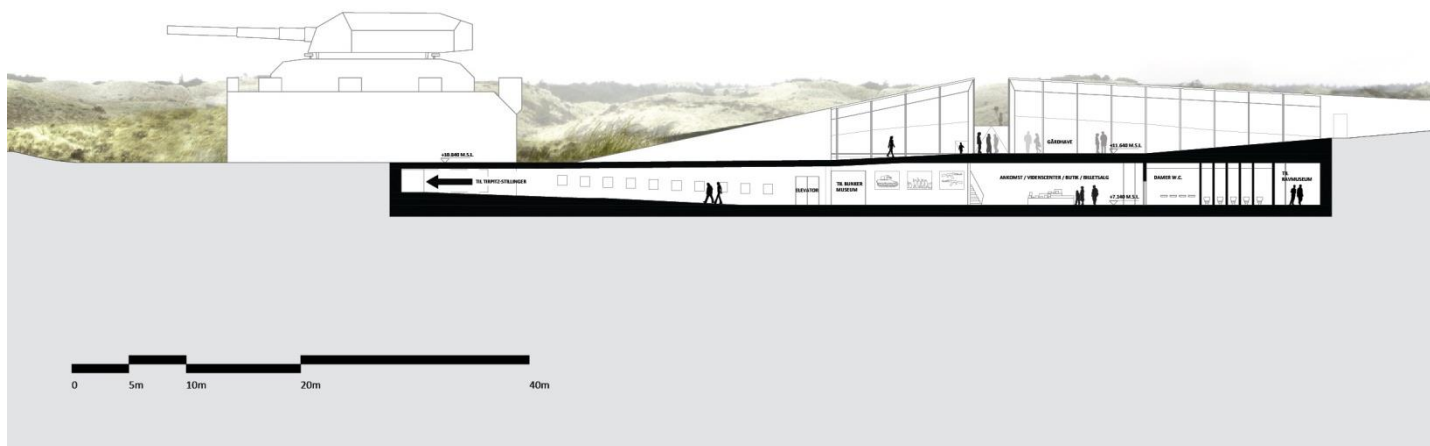
Ideen er at bygge et nyt museum, der skal rumme fire separate udstillingsrum. De fire udstillinger skal vise: Bunkermuseum Tirpitz; Danmarks Ravmuseum; Histolarium Blåvand og endelig et stort rum til skiftende særudstillinger.

Projektet er udførligt beskrevet i nævnte forprojekt, og her skal bare vises et mindre antal illustrationer fra projektmappen,

Ankomst	Opbevaring / Indlevering
Bunkermuseum	Teknik
Ravmuseum	Cirkulation
Histolarium	
Særudstilling	

40m

Mål: At skabe en helårsattraktion i Blåvand	
Tidsplan: 2011-maj 2012:	Forprojekt ved Bjarke Ingels Group
Maj 2012 – :	Fundraising og udarbejdelse af lokalplan
2013:	Byggestart – hvis fundraising og lokalplanarbejde går som ønsket
2014:	Byggeri og udstillingsopbygning
2015:	Åbning
Økonomi: Til anlæg forventet ca 90 mio kr, der søges fra Fonde.	
Til drift: 3 mio/ år, der dækkes af museet.	
Forventning: Et årligt besøgstal på ca 80.000	

Pejlemærker 2012-16

	2012	2013	2014	2015	2016
Delmål	Forprojekt færdig, fundraising i gang, lokalplan i gang.	Opstart projekt: tegninger, udbudsmateriale. Opstart byggeri	Byggeri, produktion af udstilling	Færdiggørelse af byggeri og udstilling. Åbning	
Økonomi Udgift:	1.000.000	1.000.000	70.000.000	20.000.000	Drift: 3.000.000
Finansiering	Museet, fonde, SVUF	Museet, fonde, kommune	Fonde/lån	Fonde/lån	Museet

Handleplan 2: Ølgod Museumscenter

Ølgod Museumscenter består af Ølgod Museum i Kulturhuset i Ølgod, Hjedding Andelsmejeri og Hodde Skole. Den helt store historie her er Danmarks første andelsmejeri i Hjedding. Og den historie fortælles i dag både i museet i Ølgod og på Mejerimuseet i Hjedding.

I Ølgod arbejdes der p.t. på at etablere et Kulturhistorisk Eksperimentarium (åbner efterår 2012) og Egensmuseum version 2.0 (1. del færdig efterår 2012).

2012-13: Egensmuseum vers. 2.0 + særudstillinger i Lindbergsal v. foreningerne i Ølgod

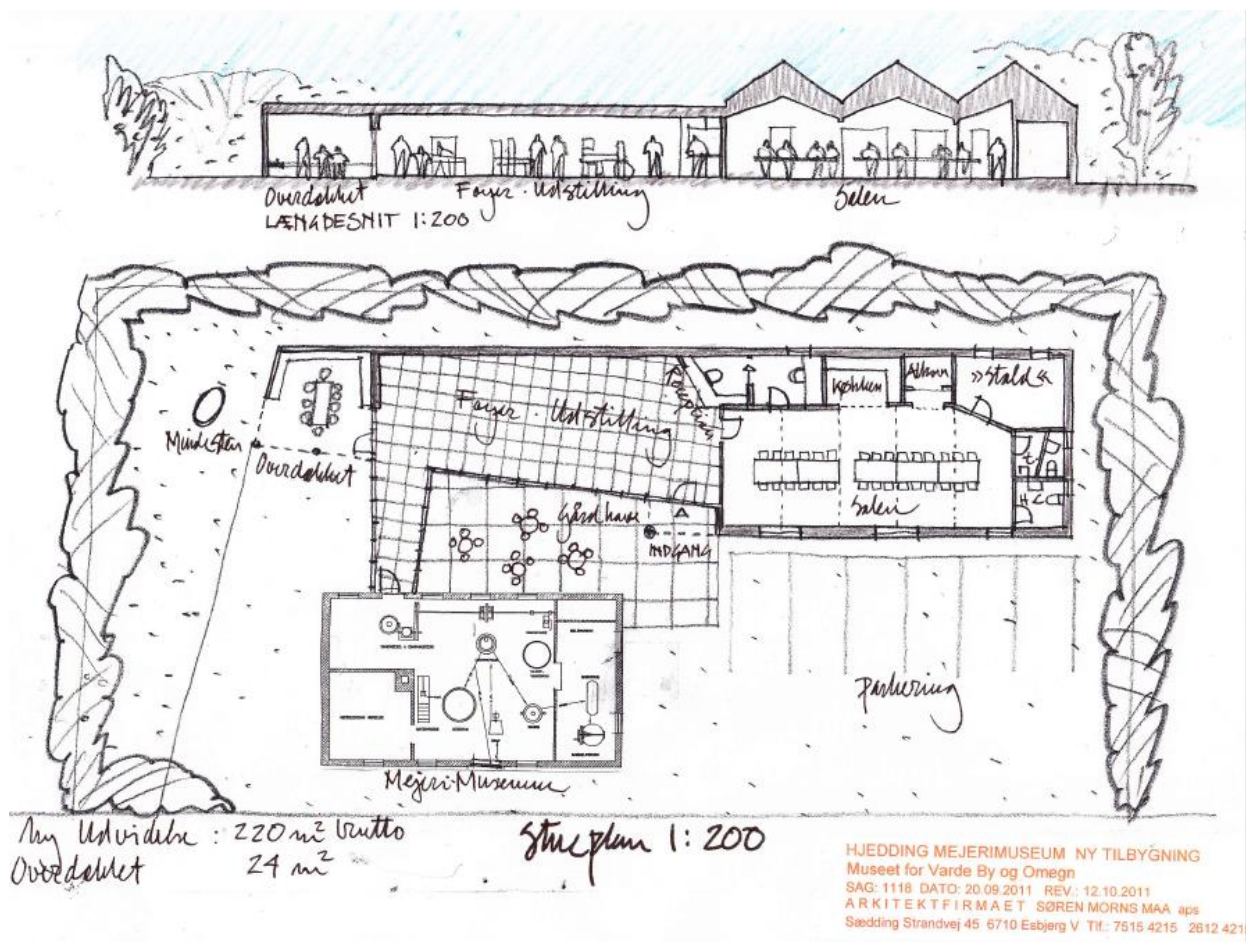
2014-16: Arbejde på tilbygning til Hjedding andelsmejeri og overflytning af eksperimentarium hertil.

Hjedding Andelsmejeri er unik i kraft af bygningens autenticitet. Mejeriet ligger, hvor det blev bygget i 1882 og er indrettet, som det så ud ved åbningen. Hjedding Andelsmejeri optræder på Kulturarvsstyrelsens liste over de 25 mest værdifulde industrikulturminder i Danmark.

Andelsbevægelsen og dermed Hjedding er også et af udgangspunkterne i Folkeskolens historieundervisning. Hjeddings styrke, nemlig den autentiske placering, er samtidig stedets udfordring. Der er et stort potentiale i at skabe gode tilbud til lejrskoler, busselskaber og særarrangementer. Det er museets ønske at arbejde for at Hjedding andelsmejeri også kan blive optaget på UNESCOs liste over Verdenskultur.

Hodde skole rummer ligeledes en stor autenticitet, men ligger ligesom Hjedding Andelsmejeri udenfor turiststrømmen. Hoddes skoles potentiale ligger derfor også i at udvikle tilbud til busselskaber, lejrskoler og særarrangementer.

Skitseprojekt for tilbygning til Hjedding Andelsmejeri med eksperimentarium og undervisningslokale:

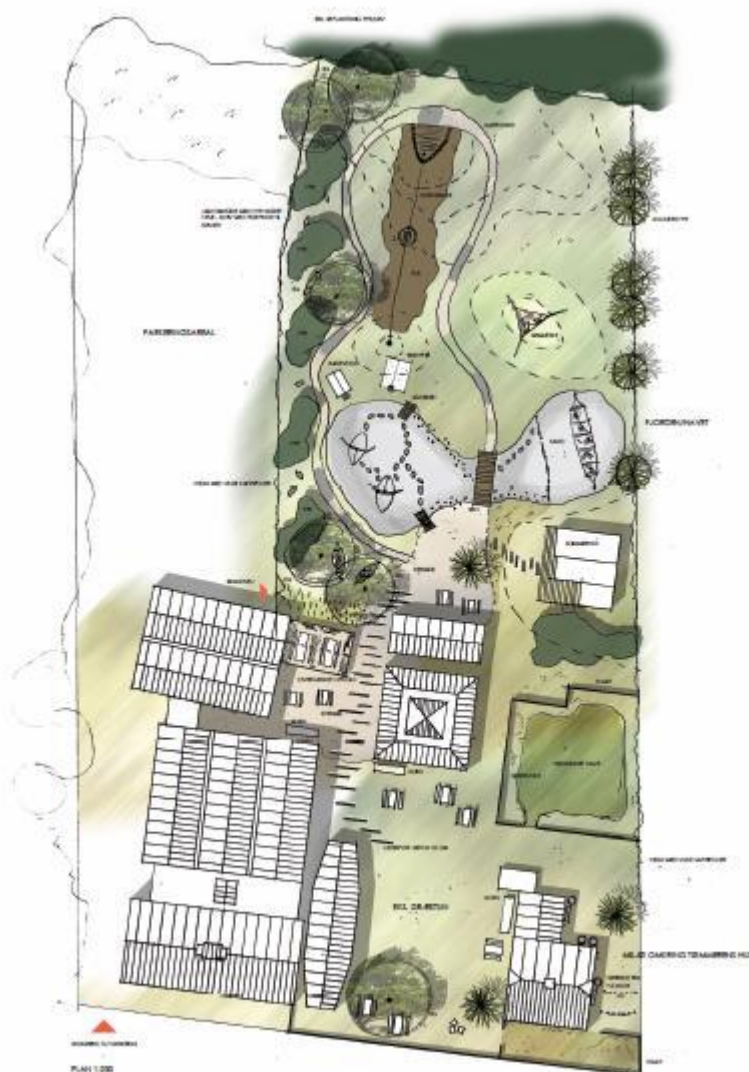
Mål: At få Hjedding Andelsmejeri på UNESCOs liste over Verdens Kulturarv og få skabt egnsmuseum version 2.0 i Ølgod					
Tidsplan: 2012: 2013: 2014 2015: 2016					
Økonomi: Til anlæg og indretning: ca 5.000.000. Søges hos fonde Til drift: ca 250.000 år: Mejeriforeningen og Museet					
Forventning: Et årligt besøgstal på ca. 5.000					

	2012	2013	2014	2015	2016
--	------	------	------	------	------

Delmål	Eksperimentarium færdigt. Engsmuseum 2.0 opstart	Engsmuseum 2.0 afsluttet. Projektering Hjedding.	Tilbygning til Hjedding Andelsmejeri påbegyndes.	Færdiggørelse af byggeri omkring Hjedding Andelsmejeri.	Samlet markedsføring af Hodde, Hjedding og Ølgod
Økonomi Udgift: Indtægt	400.000	250.000	5.000.000	500.000	50.000
Finansiering	Ølgod Museums fond, Kulturstyrelsen, museet	Ølgod Museums fond, Kulturstyrelsen, museet	Fonde/erhvervsliv	Fonde/erhvervsliv	Museet/Mejeriforeningn

Handleplan 3: Nymindesgab Museumscenter

Nymindesgab Museum er stadig nyt, bare 6 år gammelt, og fortsat under udvikling. I den kommende periode vil det især være opbygning af et aktivtetsområde bag savmøllen, der vil være i fokus. Første del af dette aktivtetsområde er indviet i 2012, og det er håbet, at der kan rejses midler til en fortsat udbygning heraf i de kommende år. Målet er et område som på nedenstående tegning, hvor børn og barnlige sjæle vil kunne lege sig til de historier om fiskeri, jagt, landbrug, sejlads, strandinger, redningsaktioner, tidlig turisme og kunstnerkolonien, som også fortælles for et voksent publikum inde i udstillingen.

Mål: At gøre Nymindes Museum mere børneegnet og skabe en heldagsattraktion
Tidsplan: I gang og frem mod 2016: Udbygning af frilandsområdet med fjordområde, strandet skib og sommerhus.
Økonomi: I alt ca 1.500.000, hvoraf de 200.000 er bevilget og resten søges fra fonde og erhvervsliv
Forventning: 12.000 gæster på Nymindes Museum, hvilket svarer til en stigning på 25%

	2012	2013	2014	2015	2016
Delmål	1. etape af aktivitetsområde	2. etape af aktivitetsområde. "Fortidens ansigter" Undersøgelse af mulighed for tilbygning til museet.	Færdiggørelse af aktivitetsområde. Hvis tilbygning mulig, så projektering heraf.	Tilbygning "Lyngbosal" opstart?	Afslutning af tilbygning, Lyngbosal?
Økonomi Udgift: Indtægt	200.000	400.000	500.000	?	?
Finansiering	LAG	Fonde/LAG/erhvervsliv	Fonde/erhvervsliv	Fonde/erhvervsliv	

Handleplan 4: Oksbøl Museumscenter

Det er museets ønske at styrke formidlingen omkring Flygtningelejren i Oksbøl og at flytte ravnemuseets samling til det nye museumscenter i Blåvand.

En styrket indsats omkring Flygtningelejren er allerede begyndt med hjemmesiden Oksbøl1945-49.dk (2010), en vandrerute i plantagen i samarbejde med Naturstyrelsen (2012) og forskning i emnet (2006-). Det ønsket i første omgang at sætte yderligere på forskningen ved at frukøbe en medarbejder til at udarbejde et stort bogværk om de tyske og allierede flygtninge i Danmark 1945-49. Den viden, der herved genereres skal derefter danne grundlag for styrket formidling i lejren, og gerne til tilknytning til det gamle lazaret i lejren (nu Oksbøl Vandrehjem).

Der har været forskellige ideer om at lukke vandrehjemmet eller reducere dets størrelse, som i så fald kunne give rum for formidling af flygtningelejren her.

Uanset hvilke planer for det nuværende vandrehjem, der føres ud i livet, vil museet gerne prioritere både forskningen og formidlingen her.

Mål: At styrke formidlingen af flygtningelejren i Oksbøl
Tidsplan: 2012: Vandrerute i lejrområdet. 2012-14: Forskning og udarbejdelse af bog 2013-2016: Ny udstilling om lejren, gerne i tilknytning til det nuværende Vandrehjem.
Økonomi: Afhængig af omfang mellem 2.000.000 og 20.000.000 (ved etablering af stort museum).
Forventning: Uden nyt museum: 2.000 gæster pr år. Med nyt museum: 5-10.000 gæster pr. år.

	2012	2013	2014	2015	2016
Delmål	Afvikling af Blåvandshuk Egnsmuseum. Forskningsprojekt omkring de tyske flygtninge.	Arbejde med ny udstilling omkring de tyske flygtninge i forbindelse med nuværende Vandrehjem + fortsat forskning	Alt efter mulighederne så en ny udstilling i tilknytning til flygtningelejren.	Arbejde med nyt flygtningemuseum	Åbning af Flygtningemuseum i Oksbøl hvis mulighederne har budt sig.
Økonomi					
Udgift:	400.000	500.000	1-2.000.000 alt efter mål	0-15.000.000 alt efter mål	
Indtægt					
Finansiering	Søges fra fonde.	Fonde + museet	Fonde/EU	Fonde/erhvervsliv	

Handleplan 5: Varde Museumscenter inkl administrationsbygning

I 2008 lukkede vi museet på Lundvej i Varde og åbnede ny udstilling på den gamle Jacobi Skole.

Udstillingen blev flyttet til tidssvarende lokaler, hvor adgangsforhold og toiletforhold var langt bedre end i det gamle museum på Lundvej. Udstillingerne på Jacobi er løbende bygget op og udskiftet gennem de sidste fire år, og udstillingsstedet fungerer på mange måder fint, selvom de lejede lokaler også har givet udfordringer i forhold til udlejer og selvom det ikke er lykkedes at nå de forventede besøgstal.

Fra 2008 til 2011 er de gamle udstillinger på Lundvej pakket ned og i 2012 er en renovering af denne bygning begyndt med første etape af vinduerne. Det er håbet, at finde midler, så stueetagen kan indrettes til administration i løbet af 2012/13.

Mål: At skabe bedre arbejdsforhold for medarbejderne på Lundvej
Tidsplan: I gang og frem til 2014
Økonomi:
Forventning: Væsentlig bedre arbejdsmiljø, flere kontorarbejdspladser, bedre mødefaciliteter.

Ønskelige forbedringer i forhold til Lundvej 4: Ombygning og renovering til skoletjeneste og administration.
Økonomi og tidsramme: 2.295.000 kroner / 2012-16.
Forventet finansiering: Varde Kommune, Museet, Bevaringsfonden mv.

	2012	2013	2014	2015	2016
Delmål	1. etape af ombygning af Lundvej 4 til administration: renovering af vinduer	2. etape af ombygning: indretning af arbejdspladser i stueetage samt mødelokaler og grupperum på 1. sal.	3. etape af ombygning: Renovering af de sidste vinduer + kælderlokaler	Skoletjeneste-faciliterer	Almindelig drift
Økonomi Udgift: Indtægt	350.000	500.000	500.000	1.500.000	100.000
Finansiering	Varde kommune, Bevaringsfonden, Museet	Varde kommune, museet	Varde Kommune, Museet, Bevaringsfonden	Fonde/museum/ Kommune	Museet

Handleplan 6: Magasiner

Der arbejdes fortsat på et stort fælles magasin i tilknytning til Konserveringscenter Vest i Ølgod, men sideløbende arbejdes der på at samle de eksisterende magasiner i Oksbøl. I 2012 er det besluttet at leje en stor lagerhal i Oksbøl, som kan rumme samtlige museets magasiner. Denne hal er pt under indretning til magasin, og vil i løbet af en årrække blive fyldt op, i takt med at de øvrige magasiner tømmes og overdrages til kommunen igen.

Mål: At skabe bedre forhold for museets samlinger og bedre arbejdsbetingelser for de ansatte ved håndtering af samlingerne
Tidsplan: 2012-16: Overflytning af samling til nyt magasin i Oksbøl
Økonomi: Leje: 240.000/år (bevilget af Varde Kommune) Arbejdskraft ca 2-500.000 år (Museet)
Forventning: Bedre overblik over samlingen, bedre arbejdsmiljø ved håndtering af genstandene, bedre bevaringsforhold for genstandene.

	2012	2013	2014	2015	2016
Delmål	Indretning af nyt museums magasin i Oksbøl. Flytning af genstande påbegyndes.	Fortsat flytning og samlingsrevision.	Fortsat flytning og samlingsrevision.	Fortsat flytning og samlingsrevision.	Fortsat flytning og samlingsrevision.
Økonomi					
Leje	240.000	240.000	240.000	240.000	240.000
Indretning	50.000	50.000			
Lønudgift	200.000	500.000	500.000	500.000	500.000
Finansiering	Museet, Varde Kommune.	Museet, Varde Kommune, KUAS	Museet, Varde Kommune, KUAS	Museet, Varde Kommune, KUAS	Museet, Varde Kommune, KUAS

Handleplan 7: Prioritering af basisopgaverne

En opprioritering af basisopgaverne er en grundlæggende præmis i denne udviklingsplan. På mellemlangt sigt (3-5 år) er det målet at kunne fastholde en større del af basisbevillingen til disse basisopgaver ved at gøre formidlingen mere selvfinansierende. Men da et løft af disse basisopgaver ikke kan afvente en ændret egenindtjening om tre til fem år, vil det være nødvendigt allerede nu at foretage omprioriteringer i de opgaver, museet løser.

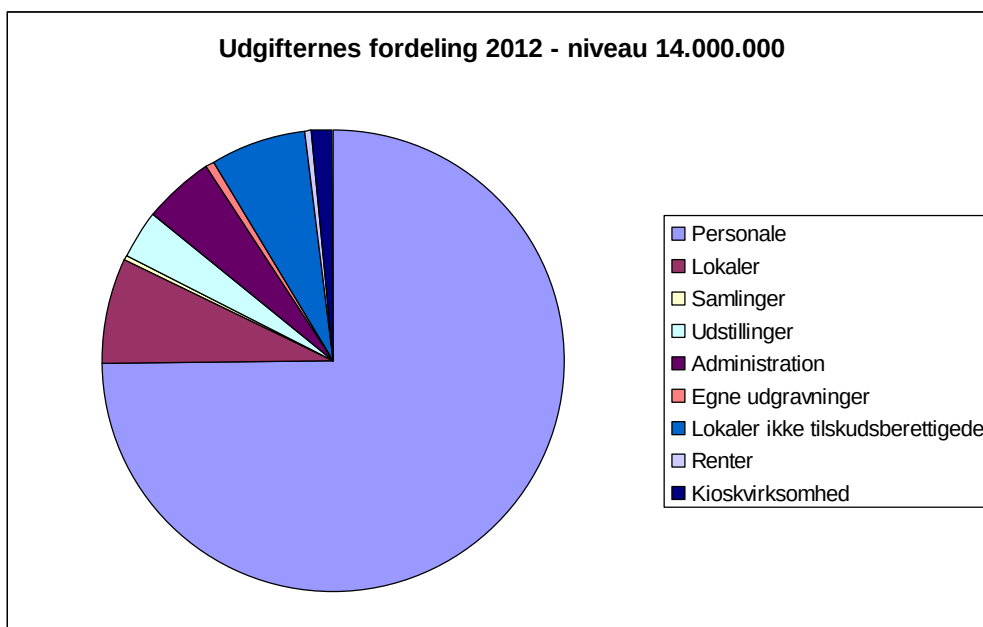
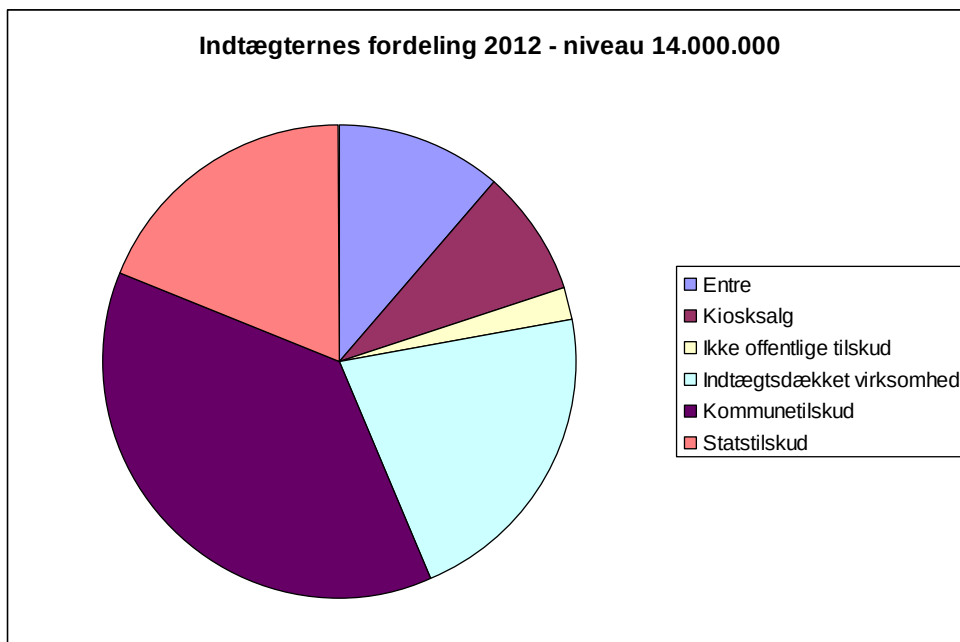
- 2012: Kortlægning af aktiviteter, planlægning af fremadrettede aktiviteter.
Frigivelse af ressourcer til personaleledelse gennem ændret struktur.
Færdiggørelse af personalehåndbog og udmelding af klare ansvarsområder
lgangsætning af magasinflytning
Forskningsansøgninger
- 2013-14 Øget forskning, samlingsvaretagelse og personaleledelse gennem omprioritering af opgaver
- 2015-16 Gradvis øgning af udgifterne til basisopgaver

Mål: At styrke museets skjulte basisopgaver: Forskning, samlingsvaretagelse og administration	
Tidsplan: 2012-16	
Økonomi:	
Forventning: Mere forskning, bedre samlingsvaretagelse, bedre administration og personalepleje.	

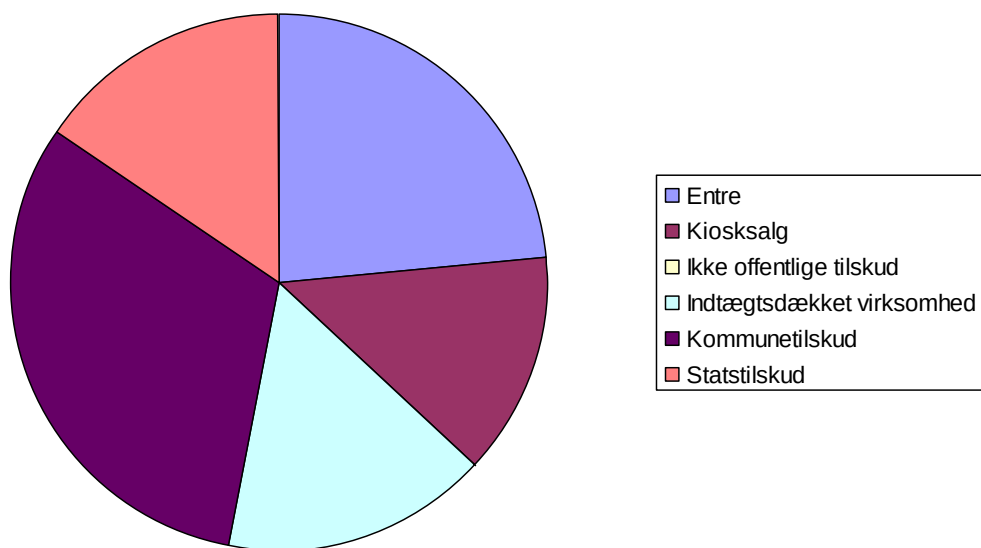
	2012	2013	2014	2015	2016
Delmål	Kortlægning af aktiviteter. Omstrukturering for frigivelser af ressourcer til ledelse.	Gradvis øgning af forskning, samlingshåndtering og administration/ledelse.	Gradvis øgning af forskning, samlingshåndtering og administration/ledelse.	Gradvis øgning af forskning, samlingshåndtering og administration/ledelse.	Nyt niveau for basisopgaver nået
Økonomi Øget udgift til basisopgaver:	200.000	400.000	800.000	1.500.000	2.000.000
Finansiering	Museet	Museet: omfordeling af basisøkonomi	Museet: omfordeling af basisøkonomi	Museet: omfordeling af basisøkonomi	Museet: omfordeling af basisøkonomi

Bilag 3 Mod en bæredygtig formidlingsenhed

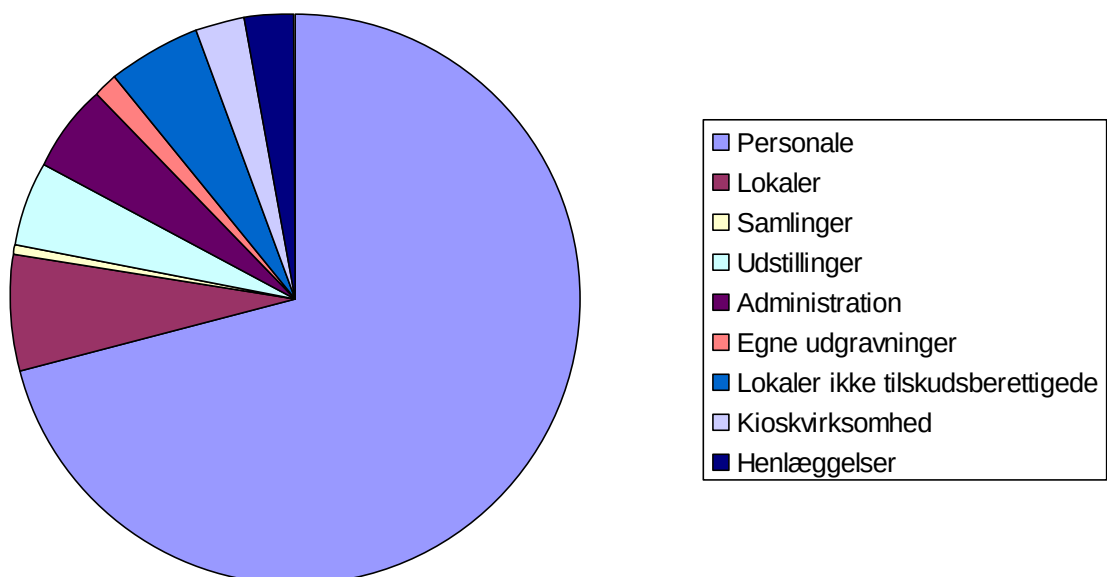
Skematisk oversigt over fordelingen af museets årlige indtægter og udgifter niveau 2012 og forventningerne til 2016. Museets budget balancerer omkring 14 mio. kroner, og indtægter og udgifter fordeler sig som følger:

Indtægternes forventede fordeling 2016 - niveau 18.800.000

Udgifternes forventede fordeling 2016 - niveau 18.400.000

Økonomien i formidlingsenheden 2016

	Udgifter	Indtægter
Museumscenter Varde	1.450.000	620.000
Museumscenter Ølgod	450.000	95.000
Museumscenter Nymindegab	1.550.000	310.000
Museumscenter Blåvand	550.000	705.000
Museumscenter Oksbøl	500.000	540.000
Skoletjeneste	500.000	100.000
Bogproduktion, mv	500.000	300.000
I alt	5.500.000	2.670.000

Scenarie I: Med nyt museum i Blåvand

2016

	Udgifter	Indtægter
Museumscenter Varde	1.400.000	700.000
Museumscenter Ølgod	400.000	100.000
Museumscenter Nymindegab	1.200.000	400.000
Museumscenter Blåvand	3.000.000	4.500.000*
Museumscenter Oksbøl	?	?
Skoletjeneste	500.000	300.000
Bogproduktion, mv	500.000	500.000
I alt	7.000.000	6.500.000

*Forudsætning: 80.000 gæster hvoraf halvdelen er betalende voksne med en entre på 75 kr + kiosksomsætning svarende til 50% af entreindtægt.

Scenarie 2: Uden nyt museum i Blåvand

2016

	Udgifter	Indtægter
Museumscenter Varde	850.000	700.000
Museumscenter Ølgod	200.000	100.000
Museumscenter Nymindegab	850.000	400.000
Museumscenter Blåvand	700.000	750.000
Museumscenter Oksbøl	?	?
Skoletjeneste	200.000	100.000
Bogproduktion, mv	300.000	500.000
I alt	3.100.000*	2.550.000

*Forudsætning: For Varde og Nymindegab Museum må der findes en løsning på de store huslejeudgifter. Enten i form af overtagelse eller afståelse af lejemålet.